

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

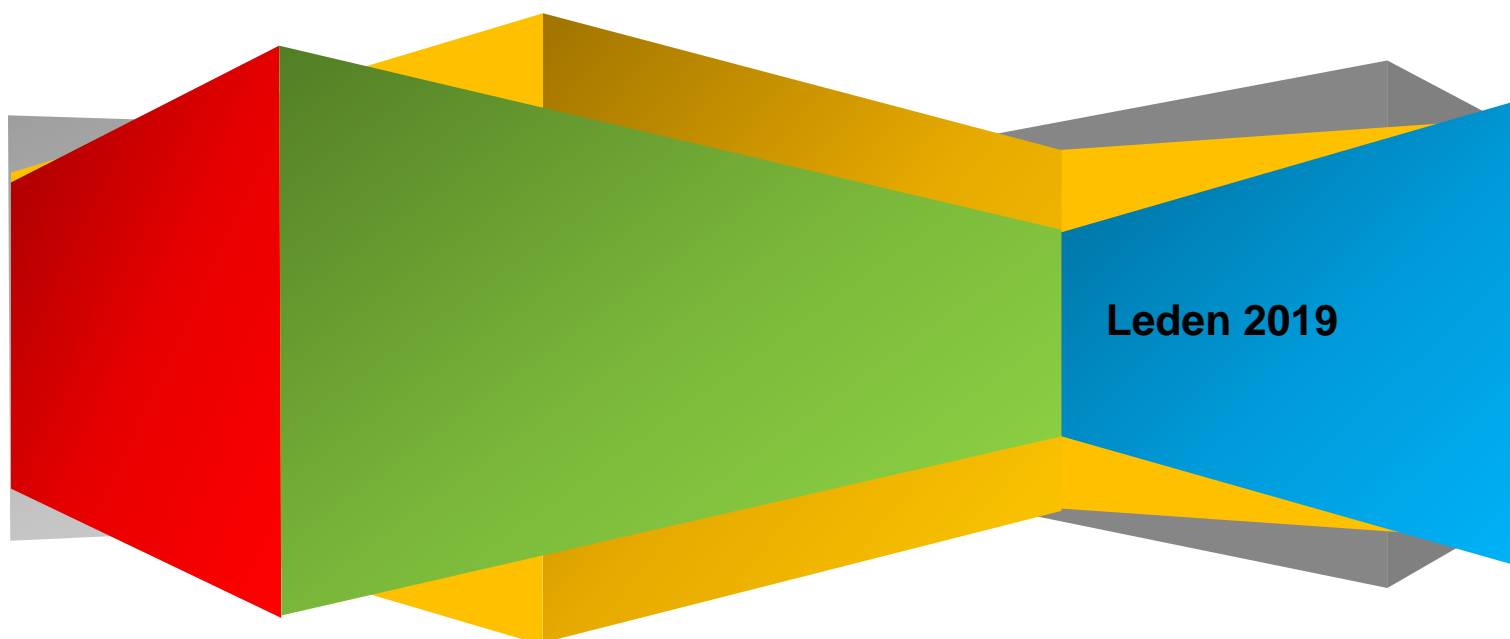
Agentura
pro sociální začleňování

Realizováno v rámci projektu „Systémové zajištění sociálního začleňování“, registrační číslo projektu CZ.03.2.63/0.0./0.0/15_030/0000605.

Situační analýza města Velké Hamry

Zpracoval výzkumný tým Agentury pro sociální začleňování

Text neprošel jazykovou úpravou

Obsah:

Cíle situační analýzy	1
Metodologie zpracování situační analýzy	1
Standardy výzkumné práce Agentury pro sociální začleňování	2
Základní terminologie	2
Agentura pro sociální začleňování	2
Sociální vyloučení	3
Sociální vyloučení ve Velkých Hamrech	4
Mezivodí č.p. 592.....	5
Panský dům – č.p. 563 a 564.....	5
Naproti hasičárně – č.p. 254	6
Přístřeší – č.p. 562.....	6
Za Betonárkou – č.p. 365.....	7
Za Mezivodím – č.p. 586.....	7
Objekt č.p. 194.....	7
Etnicita.....	8
Bydlení	8
Zaměstnanost	9
Sociální služby a zdraví.....	11
Bezpečnost	12
Zadluženost.....	12
Zdroje.....	15

Cíle situační analýzy

Cílem situační analýzy je popsat vývoj situace v tematických oblastech, které byly řešeny v rámci Strategického plánu sociálního začleňování (SPSZ). Deskripce aktuální situace umožňuje srovnání výchozího stavu sociálního vyloučení (popsaných ve vstupní analýze, resp. analytické části SPSZ) se stavem při ukončení intenzivní podpory ASZ. Je podkladem pro tvorbu tzv. evaluační zprávy.

Město Velké Hamry začalo spolupracovat s ASZ na konci roku 2012. Na základě uzavřeného Memoranda o spolupráci mezi Agenturou pro sociální začleňování Úřadu vlády ČR a městem Velké Hamry vzniklo v lednu 2013 Lokální partnerství Velké Hamry. Jde o základní platformu spolupráce města, Agentury a dalších partnerů, kteří se setkávají v rámci tematicky zaměřených pracovních skupin při přípravě a zavádění SPSZ. Zástupci partnerů se v rámci pracovních skupin pravidelně (popř. situačně) setkávají několikrát ročně a společně připravují a realizují politiku, strategii a konkrétní projekty pro podporu sociálního začleňování v obci. V rámci spolupráce byl vypracován Strategický plán sociálního začleňování Velké Hamry pro plánovací období 2016 – 2018.

Při zpracovávání Situační analýzy byly využity zejména analytické dokumenty (podrobněji viz kapitola *Metodologie*), základní metodu představoval **desk research**. Tento postup umožňuje využít výstup pro další analytickou práci ASZ i jako podklad pro evaluaci intervence Agentury v dané lokalitě.

Metodologie zpracování situační analýzy

Jak již bylo zmíněno, hlavní metodou zpracování situační analýzy byl **desk research**, tedy sekundární analýza dostupných analytických zdrojů. Doplnkovou metodou byly i individuální polostrukturované rozhovory s institucionálními aktéry a obyvateli SVL uskutečněné ve Velkých Hamrech v srpnu 2018.¹

Analýza vychází zejména z dokumentů:

Situační analýza obce Velké Hamry (Radostný, L., Štěpánková, H., Kryl, M. 2013)

Specifická studie k Situační analýze obce Velké Hamry: Migrace a bydlení sociálně vyloučených obyvatel Velkých Hamrů a okolních obcí (Radostný, L., Štěpánková, H., Kryl, M. 2013)

Strategický plán sociálního začleňování pro město Velké Hamry pro období 2016-2018

Analýza strachu z kriminality ve Velkých Hamrech (Toušek, L., Ganický, B., 2014)

Místní plán inkluze ve vzdělávání Velké Hamry (MPI), 2016

¹ V rámci výzkumné sondy v srpnu 2018 proběhlo 6 polostrukturovaných rozhovorů, a stejný počet rozhovorů neformálních. V analýze uvedené citace byly kvůli etické rovině výzkumu anonymizovány kódy (Respondent 1- 6)

Standardy výzkumné práce Agentury pro sociální začleňování

Výzkumníci Agentury pro sociální začleňování ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování zásady validity a reliability dat. Pro zajištění validity dat výzkumníci v ASZ při své práci využívají tzv. metodu triangulace zdrojů, kdy závěry z terénního šetření vycházejí z kombinace minimálně 3 zdrojů zjištění informací. Práce výzkumníků ASZ je dále založena i na triangulaci výzkumných metod. Mezi standartní použité metody v ASZ tak patří zúčastněné/nezúčastněné pozorování, polostrukturované rozhovory, sekundární analýza získaných dat včetně statistických dat (deskresearch).

Reliability (spolehlivosti) dat dosahují výzkumníci v ASZ standardizovaným postupem analýzy dat od jasně stanovených oblastí dotazování (scénáře rozhovorů), vyhotovením přepisů rozhovorů až po kódování sebraných dat (tzv. clustering). Při kódování výzkumníci ASZ redukuje velké množství získaných dat do menších počtů analytických jednotek (clusterů) na základě souvislostí (podobnosti či odlišnosti).

Se sběrem a s analýzou dat končí výzkumníci v ASZ v momentě tzv. nasycení (saturace) dat. Nasycením se chápe jev, kdy již nepřicházejí nové informace či poznatky z terénu, naopak se objevují stále stejné vzorce a kategorie.

Při své práci se výzkumníci ASZ řídí i **Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování**, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu. Ve zprávách o výsledcích výzkumníci v ASZ jasně rozlišují mezi poznatky zjištěnými od respondentů, svou interpretací těchto poznatků a jakýmkoliv doporučeními na nich založenými. Použití tohoto kodexu mj. znamená, že v šetření není narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí je i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování je jedním z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR. Agentura funguje od roku 2008 a je vládním nástrojem na podporu obcí, které řeší problematiku sociálního vyloučení.

Agentura pro sociální začleňování

- pomáhá obcím a městům při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na tyto postupy.
- propojuje přitom místní subjekty (města a obce a jejich úřady, ale také neziskové organizace, školy a školská zařízení, Úřad práce, zaměstnavatele, policii a veřejnost), aby při sociálním začleňování spolupracovaly.
- spolupracuje s ministerstvy, přenáší informace z komunální úrovně směrem ke státní správě, podílí se na formování státní politiky sociálního začleňování a její koordinaci. Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) je nástrojem pomoci obcím a svazkům obcí při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za místní podpory

Agentury pro sociální začleňování. V rámci tohoto přístupu mohou obce koordinovaně čerpat prostředky ze tří operačních programů. Podmínkou čerpání je vypracování strategického plánu sociálního začleňování, který obcím a městům Agentura pomáhá zpracovat.

Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme **proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace**. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

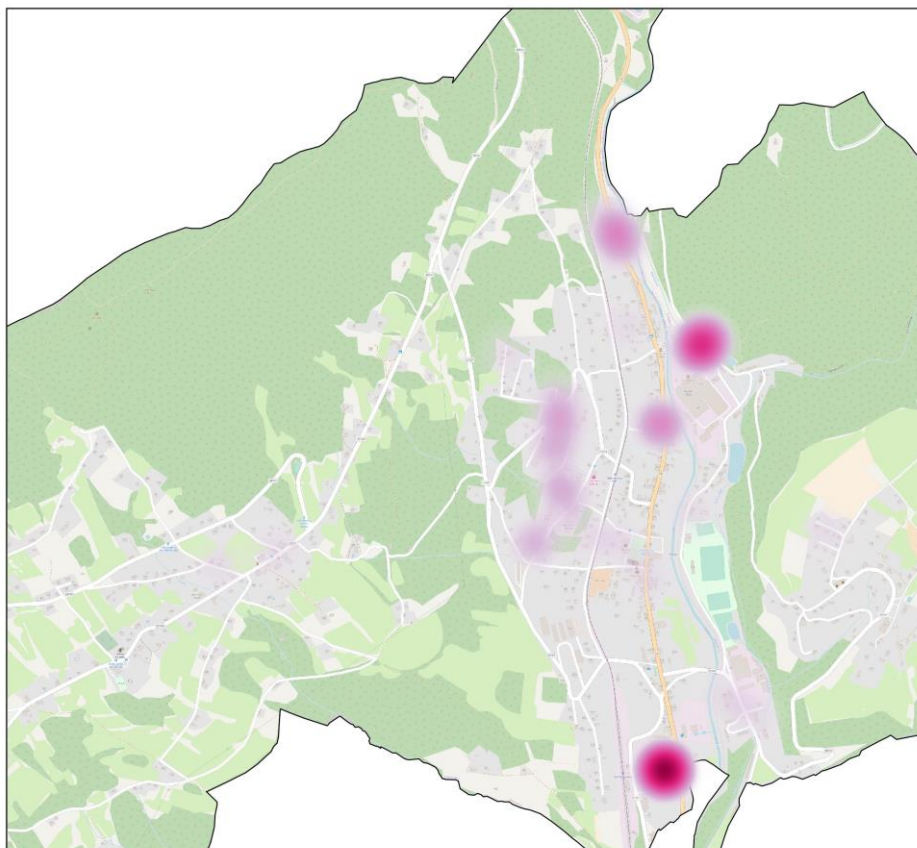
Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele sami o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě (dále jen SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

Sociální vyloučení ve Velkých Hamrech

Velké Hamry leží v severních Čechách v Libereckém Kraji a patří do okresu Jablonec nad Nisou. V obci žilo k 1. 1. 2018 2670 obyvatel.² Z toho nezaměstnaných osob bylo k 30. 8. 2018 82.³ V srpnu 2018 bylo vyplaceno ve Velkých Hamrech vyplaceno 42 příspěvků na živobytí, z toho 17 na adresách níže zmiňovaných domů.⁴ Doplatků na bydlení bylo vyplaceno 23.⁵

Mapa 1: Koncentrace příspěvků na živobytí v srpnu 2018 (Zdroj: ÚP ČR, vlastní zpracování)

Institucionální aktéři trendy vyplácení výše zmíněných dávek hodnotí jako poměrně stabilní, a v čase nikterak zásadně měnící se. Ve Velkých Hamrech se setkáváme s jednotlivými vyloučenými bytovými domy. V minulosti se jednalo hlavně o objekty Kartouzy a Mezivodí. U většiny soukromých majitelů je nájemné zhruba trojnásobné než u obecních bytů, kde se nájem pohybuje okolo 40 Kč/m².

² ČSÚ, 2018

³ V tomto směru je nutné si uvědomit, že obyvatelé SVL občas nebývají vedeni v evidenci ÚP, či nemají trvalé pobyty, nájemní smlouvy či jsou to cizinci. Ve Velkých Hamrech je dle kvalifikovaných odhadů místních institucionálních aktérů přibližně 30 % SVL občanů ze SR. Zdroj: interní data ÚP

⁴ Zdroj: ÚP, srpen 2018

⁵ Zdroj: ÚP, srpen 2018

Mezivodí č.p. 592

Obrázek 1: Velké Hamry 592, foto: ASZ, stav k srpnu 2018

Objekt, který vlastní Tomáš Petrášek) je prázdný od roku 2016.⁶ Na rozdíl situace z roku 2013, kdy probíhala Situační analýza, byla později v objektu instalována plastová okna. Uvnitř se hromadí odpadky. Podle šetření z roku 2013 zde mělo bydlet 33 osob. Okolní pozemky koupilo město. Město má zájem odkoupit i objekt, odhadní cena je cca 427 tis., ale majitel požaduje výrazně vyšší částku.

Panský dům – č.p. 563 a 564

Obrázek 2: Velké Hamry 563 a 564, foto: ASZ, stav k srpnu 2018

Objekt vlastní Světlana Planinová, Planin Ruslan a Oksana Planinová. Nachází se zde cca 7 bytových jednotek. Nájem se pohybuje okolo 5,5 tis - 6 tis. „***U Planinový, ... ta má nájemní smlouvy, ale tahá z nich peníze za vše, za vyvezení žumpy, za vodu, přijde a řekne dejte tisícovku, má tam 2 vchody, 6 bytů celkem, možná 4 a 3***“. Respondent 1. Ne všechny domácnosti mají teplou vodu. Stále není napojení na kanalizaci. Na oba dva vchody je uvalena exekuce.

⁶ Analýza MPI, ASZ, 2016

Naproti hasičárně – č.p. 254

Obrázek 3: Velké Hamry 254, foto: ASZ, stav k srpnu 2018

Vlastníkem objektu je Karel Procházka. Vyjednávání majitele s městem o snížení nájmu či zavedení elektřiny zkrachovala. Obyvatelé domu mají nájemní smlouvy, nájem se dle kvalifikovaných odhadů pohybuje kolem 118 Kč za m². V jeho bezprostředním okolí se hromadí odpad. Jsou tu 4 bytové jednotky.

Přístřeší – č.p. 562

Obrázek 4: Velké Hamry 562, foto: ASZ, stav k srpnu 2018

K srpnu 2018 v objektu, bydlelo 8 osob (z toho 4 nezletilé). Po zrušení tanvaldské Žákovky zde krizové bydlení nalezly 3 rodiny, 1 se v čase výzkumné sondy již odstěhovala, druhá získala městský byt.

Za Betonárnkou – č.p. 365

Obrázek 5: Velké Hamry 365, foto: ASZ, stav k srpnu 2018

Vlastník Miroslav Kettner komunikuje s vedením města. Objekt má 8 bytů, kde k srpnu 2018 bydlelo 22 osob (z toho 7 nezletilých). Nájemné činí 6 00,- Kč bez energie.

Za Mezivodím – č.p. 586

Vlastníkem objektu je Dagmar Nádherová. V čase sondy v objektu bydlelo 6 osob, z toho 2 děti.

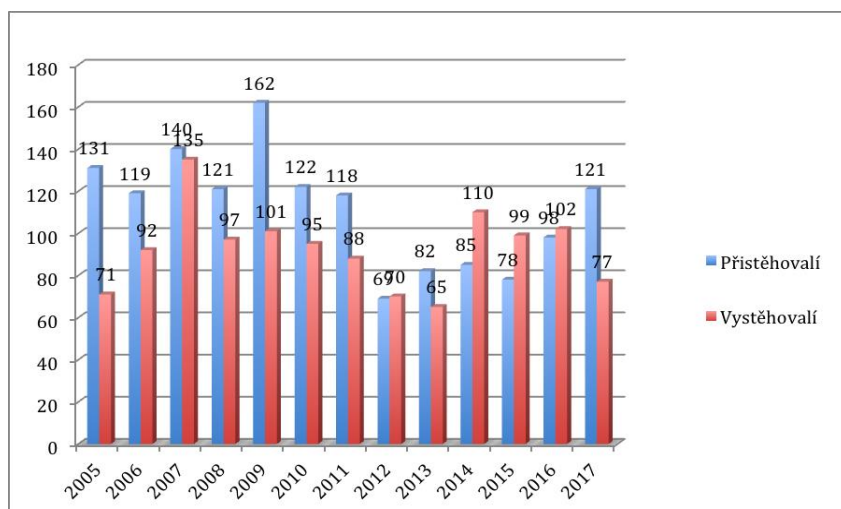
Obrázek 6: Za mezivodím – č.p. 586, foto: ASZ, stav k srpnu 2018

Objekt č.p. 194

V objektu v čase realizace výzkumné sondy bydlely 3 osoby dlouhodobě (více jak 5000 dnů k 31.8.2018). Majitelem je Vladimír Pokorný z Tanvaldu. Na objekt je uvalena exekuce.

Etnicita

Podle kvalifikovaného odhadu místních institucionálních aktérů, žije ve Velkých Hamrech asi 130 Romů, z čehož má být 97 sociálně vyloučených. V analýze pro MPI (2016) byl kvalifikovaný odhad 140 Romů. Pokud dále vezmeme v úvahu, že v minulém roce byla v létě zrušena ubytovna Žákova v Tanvaldu a do Hamrů přišlo cca 18 Romů, tak se dá předpokládat, že Romů může být k srpnu 2018 přibližně 150 -160. Ne všichni však patří mezi osoby sociálně vyloučené. Nejvíce sociálně vyloučených Romů pak žije v objektech „Naproti hasičárně“ a „Za betonárkou“.

Graf 1: Migrace z a do obce Velké Hamry (zdroj: ČSÚ)

Bydlení

Řešení celé řady problémů spojených se sociálním vyloučením leží v oblasti bydlení. Bydlení sociálně vyloučených bývá často nevyhovující (ať už stavebním stavem, hygienickou úrovní, sousedskými vztahy) nebo nestabilní (krátkodobé smlouvy, vysoké nájemy i samotná ekonomická situace osob a rodin). Nedostatky v bydlení mají vliv na celou řadu dalších oblastí, jako je zaměstnanost nebo vzdělávání. Časté stěhování rovněž narušuje sousedské vztahy a migrující osoby si nevytváří vazbu k místu bydliště atd.

Ve Velkých Hamrech bylo v roce 2011 1132 bytů a 451 domů⁷. V městském bytovém fondu je celkem 298 bytů,⁸ z nichž jsou 4 neobyvatelné, 15 bytů je sociálních a 133 je bytů zvláštního určení pro seniory. V roce 2017 bylo celkem přiděleno 32 bytů. Další podmínkou je být zaměstnán (i VPP) a mít v obci trvalý pobyt delší než 12 měsíců. Město vnímá možnost využít bydlení v městské bytové zástavbě pro lidi ohrožené sociálním vyloučením pozitivně, upozorňuje jen na občasná interetnické spory v oblasti sousedského soužití. **„Občas řešíme problémy, bydlí mezi majoritou, podle nás to funguje dobře, ale podle optiky nájemníků jsou hluční, děti křičí, běhají, mají časté návštěvy... platí nájemný, nic neničí, dodržují noční klid, ale existují.“** Nejčastější důvody pro zamítnutí přidělení bytu je trvalé bydliště mimo Velké Hamry, dluhy v předcházející obci (musejí dokládat bezdlužnost vůči jinému městu). Nájemné je 40Kč za m² a DPS je 25 Kč za m².

⁷ SLDB, 2011

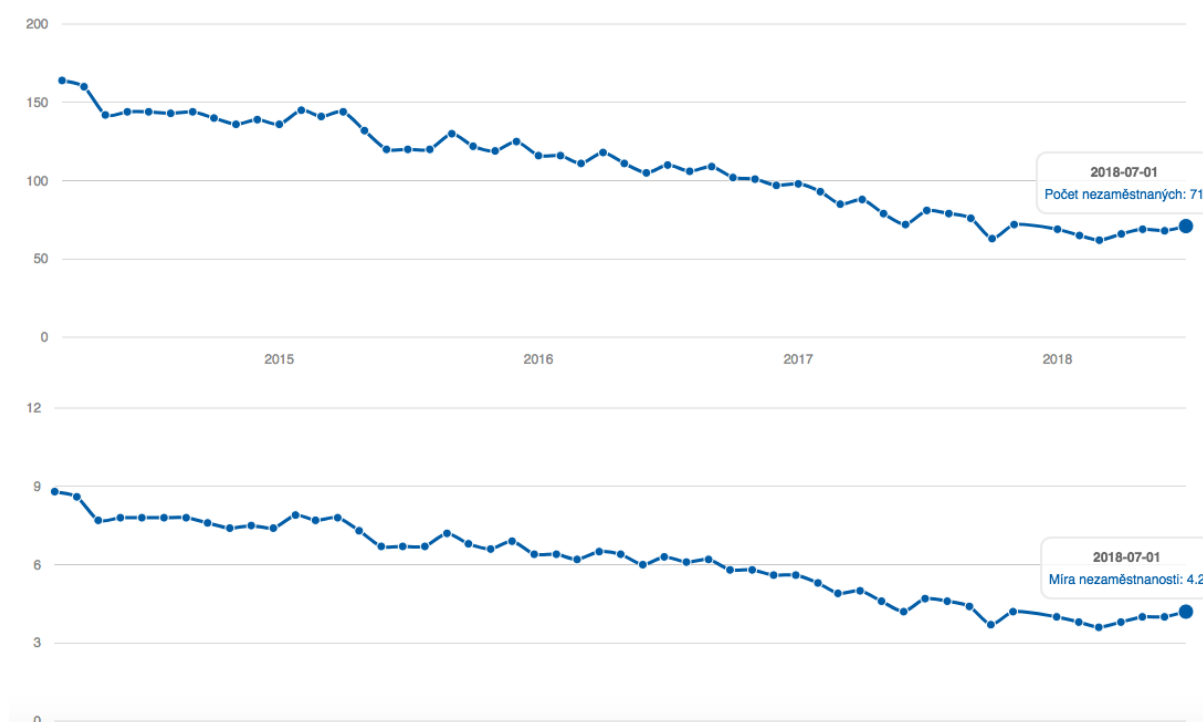
⁸ Září 2018

Na 3 nájemních bytů byla v září 2018 využívána možnost využití splátkových kalendářů. Od roku 2012 nastala změna, jelikož se přistoupilo k řešení odpracování dluhů za nájemné vůči městu. V tomto roce nenarostl dluh na nájemném. Od tohoto roku je to v průměru okolo deseti tisíc ročně, což je velmi malá až skoro zanedbatelná částka.

Zaměstnanost

V rámci celého Libereckého kraje došlo v posledních letech k poklesu počtu uchazečů o zaměstnání stejně tak tento trend zaznamenáváme ve Velkých Hamrech.

Vývoj nezaměstnanosti na území Velké Hamry

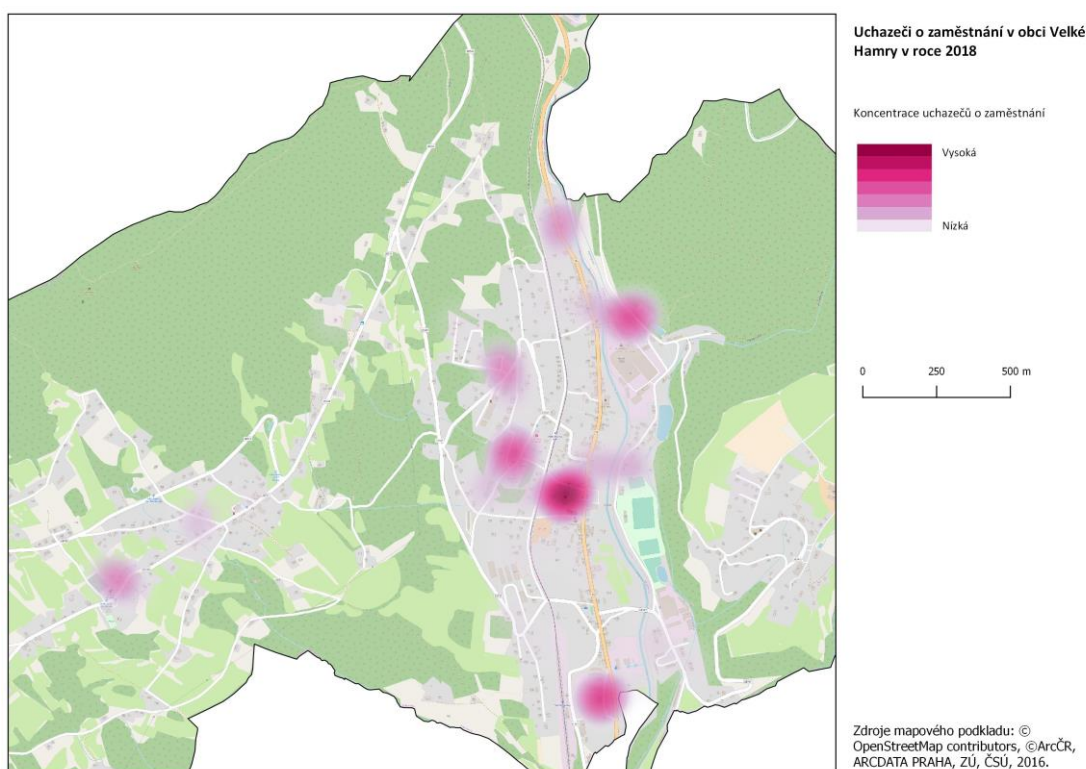

Graf 2: Vývoj nezaměstnanosti v obci Velké Hamry (Zdroj: Lags.cz)

K 31.8.2018 bylo ve Velkých Hamrech 83 nezaměstnaných hlášeno na ÚP. Z toho 15 ze sociálně vyloučené lokality, a 10 lidí s adresou na MěÚ. Z celkového počtu 83 osob, 14 osob nemá vzdělání a 32 osob má základní a praktickou školu. Z těchto 83 nezaměstnaných osob bylo v evidenci nad 12 měsíců vedeno 38 osob. A z těchto 37 osob mají pouze dvě osoby maturitu a 10 výuční list, zbytek 26 osob je bez vzdělání či se disponuje vzděláním základním.

Nejvyšší dosažené vzdělání	Celkem	Nad 6 měsíců	Nad 12 měsíců
Bez vzdělání	11	11	8
Neúplné základní	3	1	1
Základní + praktická škola	31	23	16
Nižší střední odborné	2	0	0
Střední odborné (vyučen)	24	16	10
ÚSO (vyučení s maturitou)	1	0	2
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	7	3	0
Vyšší odborné	2	0	0
Bakalářské	1	1	0
Vysokoškolské	1	0	0

Tabulka 1: Korelace nezaměstnanosti se vzděláním (Zdroj: ÚP ČR, vlastní zpracování)

Mapa 2: Koncentrace nezaměstnaných osob podle bydliště (Zdroj: ÚP ČR, vlastní zpracování)

Zhruba polovinu nezaměstnaných osob v evidenci Úřadu práce ČR na území Velkých Hamrů představují tedy dlouhodobě nezaměstnaní. Tito uchazeči o zaměstnání často vykazují další znevýhodnění pro umístění na trhu práce. Mezi bariéry při vstupu na trh práce patří u dlouhodobě nezaměstnaných zejména nízká kvalifikace, nízký stupeň dosaženého vzdělání, nedostatek pracovních zkušeností, ztráta pracovních návyků, nízká motivace, předluženost a exekuce. Jednou z příčin dlouhodobého setrvávání v evidenci je také skutečnost, že stále více zaměstnavatelů nabízí pracovní uplatnění na dobu určitou nebo formou „brigád“, což může některé uchazeče o zaměstnání demotivovat nebo vést k tzv. nekolidujícímu zaměstnání, kdy uchazeči zůstávají v evidenci, protože jejich měsíční výdělek nepřesáhne polovinu minimální mzdy. **„Často pracují na černo, ale mimo Hamry, například Liberec či**

Turnov. Ráno čekají u silnice, až je naberou...“ Respondent 2

Aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných by měla probíhat ideálně i prostřednictvím dostupného zaměstnávání. V praxi se to však příliš často neděje. V současné době je velká poptávka po pracovní síle, a tak veřejné prospěšné práce (dále jen VPP) vykonávají lidé, kteří jsou na volném trhu práce uplatnitelní velmi obtížně. Město v minulosti zaměstnávalo 13 osob na VPP, z důvodu velké zaměstnanosti nyní zaměstnává na VPP 9 osob (5 mužů a 4 ženy). „**Tady každý otec pracuje na VPP na technických službách na plný úvazek, jsou skvělí, různým stupněm, ale jsou skvělí.**“ Respondent 2. Ve Velkých Hamrech působí 4 asistenti prevence kriminality.

Sociální služby a zdraví

V obci funguje nezisková organizace Fokus Liberec, pobočka Tanvaldsko (zaměřují se na osoby s duševním onemocněním). Sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi (SAS) ve Velkých Hamrech nenabízí žádná organizace. Nejbližší možnost využít SAS pro rodiny s dětmi je v Tanvaldu, kde ve všední dny působí pracovnice sdružení D.R.A.K. z Liberce ve spolupráci s místním OSPODem. Terénní sociální práci nabízela v minulosti nezisková organizace Most k naději, o.p.s. Zabývali se výhradně drogovou problematikou.

„Od roku 2014 v obci působí terénní pracovnice, která zmapovala potřeby cílové skupiny obyvatel především ze SVL. Ve spolupráci s mateřským centrem Maják v Tanvaldě začala přímo do rodin docházet speciální pedagožka s programem Maxík a připravovala děti ze SVL na nástup do základní školy. Tato aktivita je dnes zaštitěna ZŠ, Školní 541. V roce 2015 byla za přispění MV ČR zřízena klubovna pro rodiče a děti ze SVL a sociálním vyloučením ohrožené. Mezi aktivity, které v současné době v klubovně probíhají, můžeme řadit preventivní aktivity, dále aktivity zaměřené na rozvoj komunikace a emočních dovedností. V neposlední řadě je to výuka správných hygienických návyků. Aktivit se účastní vždy s dětmi i jejich rodiče. Při realizaci aktivit v klubovně se nicméně potýkáme s nedostatečným personálním a materiálním zajištěním. Podstatnou část aktivit zajišťuje především terénní pracovnice.“⁹Klubovnu vede terénní sociální pracovnice zaměstnaná pod městem. Další sociální komunitní pracovnice je z projektu z KPSVL. Mají dva komunitní pracovníky na půl úvazku z projektu KPSVL.

Na základní škole je zhruba 170 žáků a z toho má asi 50 dětí SVP. Toto číslo není tvořeno pouze dětmi ze SVL, ale i z majoritní společnosti. Někomu se může stát toto číslo jako vysoké, ale spíše poukazuje na fakt, že vedení školy klade důraz na individuální přístup k jednotlivým žákům. Žádné dítě na prvním stupni ZŠ není v současné době ve speciální škole. Tak se na základní škole snaží pracovat s dětmi o v odpoledních hodinách, mají možnost chodit do zájmových kroužků a pomáhají jim s domácími úkoly. Ve škole funguje projekt Společné vzdělávání. Ve škole fungují asistentky pedagogů.

V obci funguje na částečný úvazek sociálně-zdravotní pracovník, což je vystudovaná všeobecná sestra, porodní asistentka, která v současné době studuje ještě sociální práci a vede neformální předškolku ve spolupráci se školou. V otázce zdravotní péče je problém s nedostatkem zubařů či gynekologů.

⁹ Analýza MPI, ASZ, 2016

Bezpečnost

Ve Velkých Hamrech není městská ani státní policie. Nejbližší služebna Policie ČR je v Tanvaldu, s Městskou policií Tanvaldu má pak město uzavřenou smlouvu o možnosti využití jejich služeb v případě potřeby.

V roce 2014 byla vypracována analýza strachu z kriminality ve Velkých Hamrech, ze které vyplynulo, že spokojenost s prací APK je poměrně vysoká.¹⁰ Na škále 1 – 7 ji respondenti v průměru hodnotili 2,85. Jako „nebezpečné“ lokality identifikovali respondenti dnes již neexistující lokalitu domu Mezivodí, v mnohem menší míře zazněla oblast náměstí a parku pod městským úřadem, kde obavy souvisí s přítomností skupin mladých osob. Na otevřenou otázku, zda a z jaké skupiny mají respondenti strach, jich 52 % odpovědělo, že z Romů a cca 10 % má strach z drogově závislých a skupin mladistvých.

Ve městě je využit kamerový systém, kamery jsou nainstalovány na náměstí, kolem knihovny, sportovního hřiště a na sídlišti.

Problémy spojené s gamblerským se podařilo omezit prostřednictvím vyhlášky o zákazu provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her na území města z roku 2011. Problematika drog se ve Velkých Hamrech vyskytuje v menší míře.

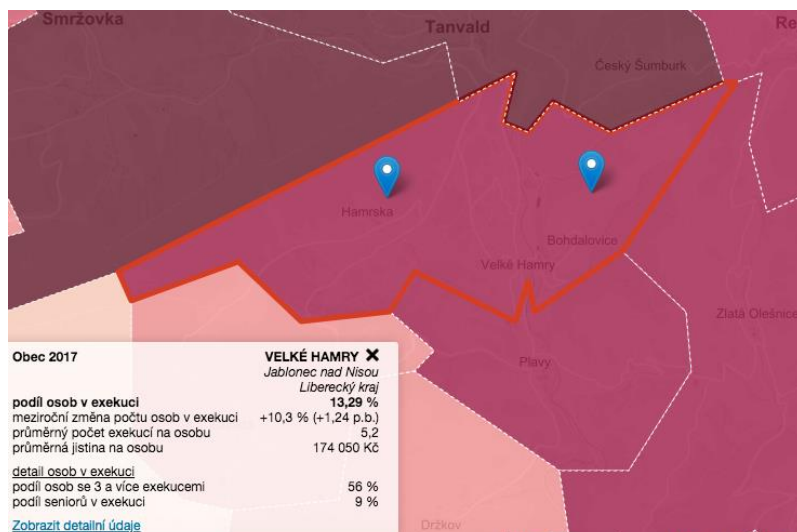
Zadluženost

Zadluženost je fenomén, jenž má na vznik a prohlubování sociálního vyloučení významný vliv. Dlouhodobě neřešená zadluženost, zvláště pak po uvalení exekuce, má často za následek rozhodnutí takto postižených osob pracovat mimo legální trh práce. Dluhy a exekuce patří mezi faktory snižující motivaci při hledání legálního zaměstnání. Neformální zaměstnání a pobírání sociálních dávek je pak z pohledu sociálně vyloučených výhodnější strategií. Zadluženost zaměstnanců bývá vnímána jako komplikace i ze strany zaměstnavatelů, kteří musí srážky ze mzdy na splácení řešit. Zadluženost rovněž ovlivňuje i stabilitu bydlení. Splátka dluhu či exekuční srážka s sebou nese propad ve finančním rozpočtu domácnosti, což může zapříčinit nezaplacení nájemného. Dluhy na nájemném mohou být příčinou ztráty standardního bydlení.

Lze předpokládat, že vývoj zadluženosti ve Velkých Hamrech v posledních letech kopíroval vývoj v celé České republice. To znamená, že zadlužení obyvatel se zvyšovalo a rostl také počet osob v exekuci. Podle údajů *Mapy exekucí*¹¹ byl v roce 2017 ve Velkých Hamrech podíl obyvatel v exekuci 13,29 %, což je více, než byl celorepublikový průměr, jenž činil 9,7 %. Celkový počet osob v exekuci byl 310. V roce 2016 to bylo 281 osob. 80 osob bylo od roku 2008 vedeno v insolvenčním rejstříku a v minulém roce od 1.1. do 31.12 2017 bylo povoleno oddlužení 46 osobám.

¹⁰ Toušek, L., Ganický, B., 2014

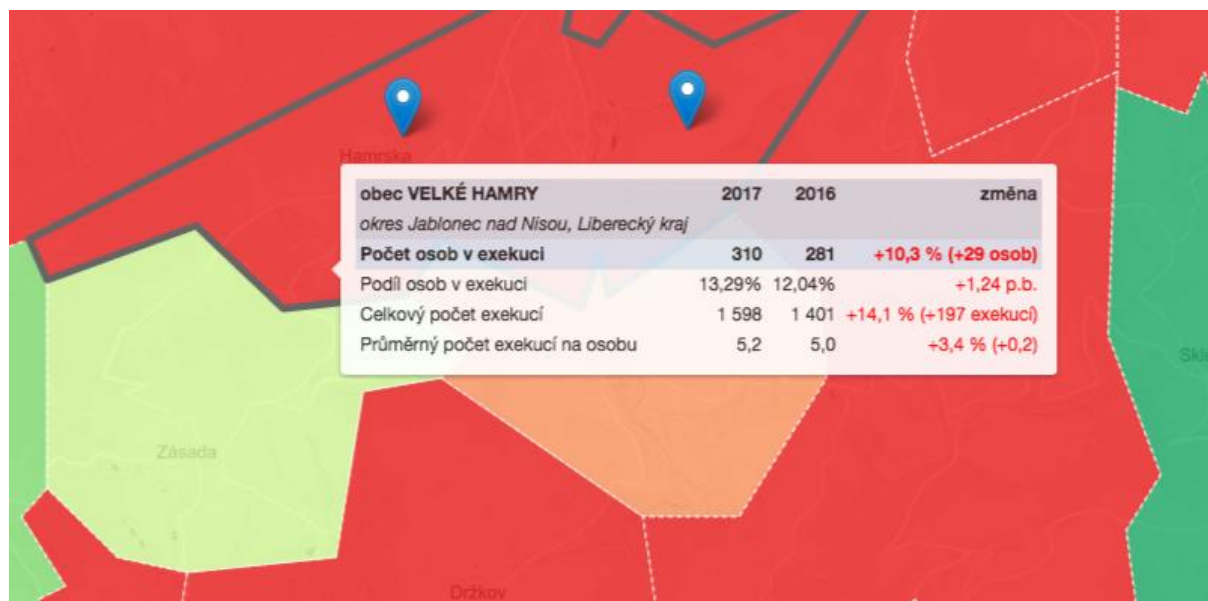
¹¹ Viz www.mapaexekuci.cz, 2017

Zdroj: Mapa exekucí, 2017

Schéma č. 1: Podíl obyvatel v exekuci ve Velkých Hamrech (2017)

Podíl obyvatel s více než dvěma exekucemi činil ve velkých Hamrech 67 %. Průměrný počet exekucí na osobu byl 5,2, s průměrným mediánem jistiny na osobu 88 739 Kč. Porovnání údajů za roky 2017 a 2016 ukazuje tedy, že ve Velkých Hamrech došlo ke zvýšení počtu osob v exekuci (+ 10,3 %; + 29 osob). Celkový počet exekucí se zvýšil o 197 exekucí (z 1 401 na 1 598) a stoupl tak průměrný počet exekucí na osobu (z 5,0 na 5,2).

Zdroj: Mapa exekucí

Schéma č. 2: Porovnání údajů o osobách v exekuci ve Velkých Hamrech (2016 - 2017)

Dluhové poradenství zajišťuje od minulého roku Městský Úřad Velké Hamry. Sociální pracovnice připravují podklady a poskytují základní poradenství, snaží se o osvětu v oblasti finanční gramotnosti. Často se bohužel stává, že „**jakmile je dítěti 18 let, tak na něho okamžitě něco vezmou, třeba elektřinu, nezaplátí a už je to...**“ Respodent 3. Samotné návrhy na oddlužení zasílá pracovník MěÚ. Problémem však je, že oddlužení je pro tyto lidi

často nedosažitelné: „**Mají tak málo peněz, že nikdo z nich na oddlužení nedosáhne.**“ Další dluhová poradna Člověka v Tísni je až v Liberci. Podomní prodej je v obci zakázán.

Poplatek za odpady je 500 Kč na osobu hlášenou k trvalému pobytu ve Velkých Hamrech. Poplatek je splatný k 31.10. každého roku. Již deset let se jedná o stejnou částku. Odhadem v současnosti nějakou částku dluží asi 10 % obyvatel. Město se nastalou situaci snaží řešit splátkovým kalendářem, nevyužívá exekuce. Dluhová amnestie udělena nebyla, ale „**v roce 2012 povedlo oddlužit všechny zájemce, kteří si svůj dluh odpracovali na Technických službách. Problém se ale opakoval i následujícím roce, k 28. 8. 2013 na platbách za komunální odpad dlužilo městu 72 osob ze sociálně vyloučených lokalit.**“¹²

Dluhy na odpadech v obci Velké Hamry					
Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Částka	43 000 Kč	47 000 Kč	46 000 Kč	65 000 Kč	85 000 Kč

Tabulka č. 2: Dluhy na odpadech, zdroj: MěÚ Velké Hamry, 2018

¹² Situační analýza obce Velké Hamry (Radostný, L., Štěpánková, H., Kryl, M. 2013)

Zdroje

Interní materiály ASZ

Materiály města, stránky města, ÚP a ČSÚ

www.mapaexekuci.cz

<https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

www.mapakriminality.cz